

ENTREVISTA

Alberto Garzón: "Pablo Iglesias persegueix una unitat popular selectiva per tacticisme polític"

Alberto Garzón (Logroño, 1985) no diu una paraula més alta que l'altra i, a estones, es mossega la llengua. Fins i tot quan se li pregunta si Podem els ha passat per davant a l'hora de teixir aliances amb els seus tradicionals socis catalans: ICV-EUiA. Per al candidat d'IU a la presidència del Govern espanyol, el més important és deixar de banda els càlculs tacticistes que, segons ell, persegueix Pablo Iglesias i bastir plegats un front d'unitat popular a les generals "on no hi sobra ningú". En ple procés sobiranista, el líder d'IU demana un referèndum que acabi amb "la tensió" entre pobles i recorda que més enllà del PP i del PSOE hi ha un partit, el seu, que ha donat suport al Congrés el dret a decidir dels catalans.

El que va ser eurodiputat per ICV-EUiA, Raül Romeva, s'ha posat al capdavant de la llista unitària que avala el president Mas.

Ha estat sorprenent. No és de rebut que una persona que es diu d'esquerres doni suport a la llista d'Artur Mas, o el que és el mateix: la seva màscara per enfrontar-se a la candidatura d'unitat popular que s'està intentant constituir per l'esquerra. La llista independentista que lidera Romeva és, en realitat, una disfressa que busca situar Mas, de nou, com a president.

No creu que aquesta és una llista transversal?

A IU diferenciem entre el nacionalisme d'esquerres i el de dretes. I el d'esquerres té una base popular, un arrelament territorial a les classes populars. És una tradició republicana, capaç de connectar amb el desig de la gent. En canvi, el nacionalisme de dretes és profundament elitista. Això és el que veig en aquesta llista.

¿Vindrà a donar a suport a la candidatura de Catalunya, sí que es pot, encara que no hi hagi acord entre IU i Podem?

Catalunya sí que es pot és un exemple de cara a tot l'Estat, així que el recolzarem. I si al setembre surt tan bé com esperem, serà un exemple per a construir una aliança similar a les eleccions generals. Seria imperdonable que el que funciona a Barcelona i Catalunya no es faci a l'Estat.

Esculli entre Albano Dante, Teresa Forcades i Joan Coscubiela...

Només conec Coscubiela, a qui li tinc molt d'afecte perquè he après molt d'ell. El seu perfil de dirigent sindical aporta moltes eines en una sola persona, com la suma d'una tradició obrerista a la nova política. Amb la Teresa únicament he parlat en una ocasió i al company de Podem no el conec. Cal que el líder de la llista sigui una persona amb compromís social, i el més important és que les tres persones que ha esmentat ho són.

La CUP, un cop més, veu ICV com un obstacle per a confluïr. Li hauria agradat sumar aquesta formació a la candidatura del 27-S?

Hauria estat una possibilitat. Crec que és un temps històric en el qual hem d'estar per sobre de molts dels fets del passat recent. L'independentisme d'esquerres té uns codis molt diferents al nacionalisme burgès. Així que no veig per què no compartir espai amb la CUP, on hi ha companys com David Fernández, un exemple en el seu compromís po-

lític i la seva integritat moral.

A l'abril de 2014 tres diputats catalans, Jordi Turull (CiU), Marta Rovira (ERC) i Joan Herrera (ICV-EUiA) van anar a Madrid per defensar al Congrés el dret a decidir. Esquerra Plural va ser l'únic grup d'arrel estatal que va donar suport a la proposta. Se'ls ha valorat prou aquest gest?

No, la veritat és que encara avui és àmpliament desconegut. Hi ha una simplificació perversa quan es diu que tots els partits fora de Catalunya són com el PP. Nosaltres reivindicuem el dret a decidir i la consulta a Catalunya. És un compromís democràtic. I no ho diem per dir, ni per càlculs de cap tipus: som l'única força de caràcter estatal que va votar a favor del dret a decidir. El nostre model és el d'una República Federal on no només es respectin les identitats nacionals, sinó que cada poble tingui dret a poder decidir el seu futur. L'esquerra, almenys a IU, sempre ha tingut com a principi fonamental el dret d'autodeterminació.

Què significa per a vostè Catalunya?

És un motor cultural, ja no només de l'Estat sinó de tot Europa. Intel·lectualment parlant, especialment en l'àmbit de l'esquerra, els pensadors d'arrel marxista i anticapitalista més importants han estat a Catalunya, com Manuel Sacristán, Fernandez Buey o Antoni Domènech. Avui, més enllà de ser un motor cultural i polític, és també el reflex de fins a quin punt ha canviat la realitat social i política del país. Reivindicacions com la del dret a decidir, purament democràtiques, ens obliguen a buscar un nou encaix jurídic.

Posem pel cas que, com vostès suggereixen, fos legal el dret d'autodeterminació. I no només això, sinó que a Catalunya guanya el sí a la independència...

La independència no és la millor solució, però treballem perquè siguin els catalans els qui ho decideixin. Tenim una visió federal de l'Estat i creiem que seria un error votar a favor de la independència. Però això no ho decidim nosaltres, ho han de decidir els catalans i per això és necessari poder votar. Tenim un conflicte d'identitat nacional que s'ha de resoldre mitjançant la política, per tant, la política no pot prohibir una referèndum.

Quina proposta formula IU per Catalunya?

Per a mi l'horitzó desitjable, segons les meves coordenades ideològiques, és una República Federal que assumeixi el respecte al dret autodeterminació. Ara bé, en les últimes dècades estem assistint a un procés constituent dirigit per l'oligarquia europea, espanyola i també catalana. Un procés de construcció d'institucions al servei de les necessitats del capitalisme i que ha suposat una sèrie de reversions socials. És important remarcar-ho, perquè no es tracta de triar entre procés constituent o res, sinó que ja n'hi ha un de la dreta, i per tant es tracta d'oposar-li un procés constituent de la gent senzilla. Aquest procés constituent no només ens interpel·la sobre el model d'Estat, sinó també sobre la política, l'economia i les formes democràtiques.

Entén que hi hagi catalans d'esquerres que s'hagin cansat d'esperar aquest procés constituent, i que ara prefereixin construir el seu propi horitzó polític?

L'entossudiment del PP en qüestions com l'Estatut d'Autonomia o la negació del referèndum, on aquí també hem d'incloure al PSOE, són exemples de com no s'han de fer

les coses. Encara que vulguin amagar els problemes sota la taula no deixen d'existir. Per tant, és comprensible que aquesta frustració derivi en posicions més radicals.

La gent que treballa en la construcció d'un nou estat és més normal que radical...

Sí, segur. Em refereixo al fet que hi ha una frustració generalitzada perquè a l'altra banda hi ha un govern que és incapaç d'escoltar i d'entendre el que s'està demanant. Però això no converteix la independència en la millor eina, al meu judici.

Pablo Iglesias ha segellat últimament molts acords amb els seus socis tradicionals. Tem que els acabi robant als seus interlocutors mentre que a vostè li tanca les posades?

No, la política no es caracteritza per ser un mercat de fitxatges ni una sèrie d'aliances tàctiques, és una cosa molt més important que aquest tipus de relacions de naturalesa bastant artificial.

Però la veritat és que Podem i ICV-EUiA aniran junts el 27-S i que ja hi ha acord per compartir grup propi al Congrés, fins i tot amb EUiA...

Estem en un moment polític en què ens disputem un nou ordre social. No ens disputem només les pròximes eleccions sinó les properes generacions, per tant es delimitarà i definirà una forma de viure en les pròximes dècades. Per tot això, entenem que cal una candidatura unitària, d'unitat popular, on no sobra absolutament ningú, menys encara l'experiència d'IU.

Però Iglesias no ho vol. Ho ha dit de totes les formes possibles, fins i tot de vegades amb mofa...

Però una cosa és el que digui ell i una altra el que finalment succeeixi. No podem compartir l'estratègia del company Pablo Iglesias, que persegueix una unitat popular selectiva per pur tacticisme. Selecció de determinats territoris on es generen, segons les seves paraules, "singularitats" i en la resta no. Per a nosaltres no hi ha només "singularitats", sinó territoris amb identitats nacionals que es reivindiquen nació. Reconeixem que la marea gallega l'ha de construir el poble gallec, de la mateixa manera que la catalana. No compartim la seva estratègia perquè veiem elements tacticistes, i ens interessen més els elements de societat. La unitat popular s'ha de fer des de baix, de forma participativa, a imatge i semblança del que han estat els millors processos del 24-M, entre ells Barcelona en Comú.

Perdoni que li insisteixi. Però Iglesias ha arribat a parlar d'IU com "el barrufet rondinaire" i això ha ofès molts militants d'IU. Hi ha marxa enrere?

És una pregunta per a ell. Nosaltres no compartim ni les formes ni el contingut de moltes de les afirmacions que ha fet respecte al que és la tradició de les esquerres, però ens posem per sobre de tot això. Entenem que la unitat popular ha de construir-se per sobre de les sigles, noms i cognoms, i fins i tot per sobre de les actituds dels dirigents, per desafortunades que siguin.

Alguns dels arguments exposats des de Podem són que ICV, a diferència d'IU, sí que està disposada a fer passos enrere...

És impossible acceptar aquesta afirmació. Nosaltres estem disposats a facilitar una candidatura unitària i per això no ens importen ni les sigles ni els llocs. Entre els partits que han destacat per la seva generositat en aquest sentit, sense cap mena de dubte, hi ha IU. Cayo Lara ha estat el primer president que ha estat només diputat durant 4 anys i que ha optat per no presentar-se de nou. Això no ho ha fet cap altre partit. El que tampoc deixarem de fer és presentar-nos a primàries. Jo em vaig presentar a unes i si m'he de presentar-me a altres ho faré igualment.

IU necessita amagar les sigles per sobreviure políticament?

No, no tenim cap necessitat d'amagar res per aconseguir un grup parlamentari propi. Així ho manifesten les enquestes i així ho hem demostrat al llarg de la història. Si no som intel·ligents políticament parlant, hi haurà un grup parlamentari de Podem i un altre d'IU, però cap dels dos impedirà la victòria del bipartidisme. En canvi, si apostem per una candidatura d'unitat popular, serà possible que el bipartidisme deixi de governar.

El camí és Ahora en Común?

Pot ser-ho. És una iniciativa que sorgeix de forma ciutadana. Els signants del manifest són gent de les candidatures unitàries municipals, però el principal partit representat és Podem, alguns d'IU. És el resultat del clam popular que hi ha després de l'24-M, quan es constata que en el conjunt de l'estat hi ha moltes ciutats governades per forces de transformació, impensable fa uns anys.

Admet que IU ha trigat una mica en renovar-se?

Hem iniciat un procés de renovació amb molta autocrítica. En una estructura tan gran com IU és lògic que hi hagi hagut dificultats per adaptar-se als seus temps. Però m'agradaria recalcar alguna cosa: Jo vaig ser diputat el 2011, quan provenia el 15M i quan no tenia cap càrrec orgànic. No hi havia cap altre partit polític tan generós per permetre que d'11 diputats, 8 de IU, un fos un noi de 26 anys. Sense cap vinculació prèvia amb l'aparell del partit. Aquesta generositat significa que IU és en el fons un moviment polític i social i no un partit polític a l'ús.

Fa l'efecte que només l'emergència de Podem és el que ha despertat la seva renovació ...

Hi ha hagut molts errors i jo mateix he estat molt crític i autocrític. Crec que hi havia poca ambició fins a les europees, que és el moment en què es fa un procés d'autocrítica, com a resultat d'unes eleccions que manifesten que hi havia un espai molt ampli d'indignació i quan veiem que Podem abastava un espai que nosaltres no havíem estat capaços de cobrir. És llavors quan vam iniciar el procés de renovació.

Podem també surt a les fotos amb Syriza, quan vostès fa anys que els tenen com a referents...

Des d'un enfocament jurídic, Syriza és una formació que neix dels estatuts d'IU, perquè és una coalició d'esquerres radical. Una cosa que aquí anomenem despectivament sopa de sigles. El seu procés és nítidament d'esquerres, no abandona la terminologia clàssica. Malgrat que els contextos siguin diferents, es pot concloure que s'assembla més a IU, perquè estan en el partit de l'Esquerra Europea i Podemos no.